

q̄ partus debet vna cum muliere in cimiterio se-
peliri. eo q̄ pars viscerum esse censet̄. Sane vir
et vxor in eodem sepulchro ponendi sūt exem-
plo Abrax̄ et sare. vbi specialēz non elegerint
sepulturaz. Vñ et thobias p̄cep̄t filio. vt cū ma-
ter illius opleuisset dies suos. locaret eā in eo-
dē sepulchro cū eo. Item quilibet in sepulchro
pentum tumulandus est. nisi ex deuotione alibi
elegerit sepeliri. Ceterū in cōcilio maguntinē.
statutū est q̄ suspensi qui p̄ suis peccatis penaz
extremam psoluunt. ex quo confessi sunt vel cō-
fiteri desiderauerunt. et cōmunicauerūt in cimi-
terijs sepeliri possint. et oblationes et missae fieri
p̄ eis. Qualiter humanū corpus sepeliendum
sit. dicit̄ in vij. parte sub ti. de officio mortuoz.

De ecclesie dedicatione.

Ouia de ecclesia et altari in sup̄iori bus
mentio facta ē. osequens ē vt aliqua
de illoz dedicatione subiciam⁹ dicen-
tes. Primo vntē consecratio ecclesie
ortum habuit. Secundo p̄ quos. Tercio quare
Quare d̄ q̄liter eccl̄. sia dedicit̄. et quid significz
tam ip̄a dedicatio q̄z singula que in ea aguntur
De officio vero festi dedicationis ecclesie in vij.
parte dicit̄. Primo igit̄ dicendū est vntē dedica-
tio ecclesie incipit̄ habuit. Super quo notādū
est q̄ moyses domino p̄cipiente fecit templum et
sacrauit illud cū mensa et altari eius et creis va-
sis et vtensilibus ad diuinum cultum explendū
Et nō solū diuinis p̄cipibus ea sacrauit. vtz etiaz
sac̄ti olei vnctione. dño iubente liniuit. Legitur
enī domin⁹ p̄cepisse ipsi moysi vt crisma confice-
ret quo vngeret tabernaculū in dedicatione et
arcam testamenti. Salomon quoqz fillus dauid
iubente dño p̄fecit templum cum altari. et reliq̄
ad diuinum cultum pagendum consecrauit sic
in libro regūz habet̄. Nabuchodonosor etiā rex
vocauit omnes satrapas optimates et tyrannos
ad dedicationem statue auree quā fecerat. Iudei
ergo sicut legiū in burcardo. liij. c. Iudei loca in
quibus dño sacrificabant diuinis habebāt sup-
plicationib⁹ osecrata. nec in alijs quā deo dedi-
catis locis munera domino offerebāt. Si igitur
ille qui vmbre legis deserviebant hoc faciebāt
quantomagis nos quibus veritas patefacta ē
et gratia et veritas p̄ it̄sum xpm̄ data est. tem-
pla domino edificare et put melius possum⁹ or-
nare atqz ea diuinis p̄cipibus et sanctis vnctioni-
b⁹ cū altarib⁹ et vasis vestib⁹ quoqz et reliquis
ad diuinum cultum implendū vtensilibus deuo-
te et solēmiter ex institutione felici pape. iij. sa-
crare debem⁹. Rursus cum in siria ciuitate ba-
ruth iudei quandā imaginem crucifixi pedibus
conculcarent et latus eius p̄forarent. mox inde
sanguis et aqua exiuit. Iudei autē hoc viso mi-
rati sūt. et infirmi eoz hoc sanguine delimiti ab
omnibus infirmitatibus suis liberati sūt. p̄pter
q̄d omnes xpi fide suscepta baptizati sunt et sma-
gogas eoz in ecclesias cōsecrauerunt et inde
mos mouit vt ecclesie consecrent̄ cum prius

tantum altaria consecrauerunt. Et p̄pter hoc etiā
miraculum ordinauit ecclesia fieri memoriaz do-
minice passionis. v. kal. decembris. et rome cō-
secrata ē ecclesia in honore saluatoris vbi quēdā
ampulla cum illo sanguine reseruata. et solenne
festum tunc agit̄. Secundo notandū ē q̄ solus
pontifex potest ecclesias et altaria dedicare. quā
gerit imaginez et figuram summi pontificis xpi
spūaliter dedicantis. sine quo non possumus in
gracia stabilire. Vntē ip̄e ait. sine me nihil po-
testis facere. Et ps. Nisi dñs ebi. do. et c. Vntē
concilium carthagine. p̄bitet hoc facere sacer-
dotem. nec potest hoc alicui inferid̄is orbis
demandari. Sane ecclesia vt sacri edocēt cano-
nes dedicanda non est nisi prius dotata sit. et ex
licite acquisitis. Legitur enī q̄ dum quibā ep̄us
ecclesiam de v̄suris et rapinis ostructam conse-
craret. vidit post altare diabolū stantem in cati-
bra in habitu pontificali. qui dixit ep̄o. Cessa ec-
clesiam osecrare. ad meam enī iurisdictionē p̄ti-
net. cum sit ex v̄suris et rapina facta. Episcopo
vero et clero territis et mte fugientibus. diabo-
lus continuo ip̄am ecclesiam cum grandi strepi-
tu destruxit. Rursus ecclesia que p̄ questu cupi-
ditatis ostructa est. osecranda non est. et cui dos
sufficiens assignata non est. et in qua paganus
vel infidelis sepult⁹ est. donec inde fuerit elect⁹
et ecclesia abrasis prius pietib⁹. vel tignis re-
conciliata. idem etiam est de excoicatio. Si verō
mulier p̄gnans illic sepulta sit. ea non eiecta po-
terit consecrari. licet partus baptizatus nō sit
quāqz quidam aliter scripserunt sapientes. et
potest etiam osecrari diebus dñicis et priuatis
et plures episcopi et plura altaria possunt simul
ab eodem in vna ecclesia osecrari. Tercio dicen-
dum est quare ecclesia dedicat̄. et quidem p̄pter
quinqz causas. Primo vt diabolus et eius pote-
stas inde penit⁹ expellat̄. Vntē refert grego-
in dialogo li. iij. c. xxx. q̄ cum quēdā ecclesia ar-
rianoz fidelibus reddita osecraret̄. et reliquie
sancti sebastiani et beate agathe illuc late fuisset
populus ibidem ogregatus porcum repen-
te iter petes huc illucqz discurrere sēserūt. qui
fores ecclesie repetēs a nullo videri potuit. om-
nesqz in ammirationē omdulit. q̄d idcirco domin⁹
ostendit vt cunctis pateficeret vt de loco eodez
immundus habitator exiret. Sequēti autē nocte
magnus in eiusdez ecclesie tectis strepit⁹ fact⁹
est ac si in eis aliquis errādo discurreret. Secūda
vō nocte grauior son⁹ increuit. Tercia quoqz
nocte tantus strepitus insonuit ac si omnis illa
ecclesia a fundamentis fuisset euersa statimqz
recessit. nec vlteri⁹ apud illam antiqui hostis i-
quicetudo apparuit. Secundo vt ad eam ofugie-
tes saluentur. put legitur in canone gregoriij.
Et ob hoc ioab in tabernaculoz fugit. et altaris
cornua apprehendit. Tercio vt ibi orationes ex-
audiantur. Vntē in oratione ad missam dicitur
Concede vt omnes qui huc deprecaturi conue-
niunt ex q̄cumqz tribulatione consolatiōis tue

beneficia consequantur. Sic etiam orauit salomō in templi dei dedicatōe. put legitur. iij. regum viij. c. Quarto ut ibi laudes deo soluantur. put sub ti. de ecclesia dictū est. Quinto ut ibi sacramēta ecclesiastica ministrant. Vñ et ipsa ecclesia dicitur tabernaculum quasi taberna dei in qua sacramēta diuina continentur et ministrant. Quarto dicendum est qualiter ecclesia consecrat. et quidē omnibus de ecclesia electis solo diacono ibi remanēte recluso. epus cū clero ante fores ecclesie aquā non sine sale benedicit. et interm̄ interm̄ sec⁹ ardent. xij luminaria ante xij. cruces in ecclesie pietib⁹ depictas. Postmodum vō clero et populo in sequēti ter circueundo ecclesiam exterius cum fastibulo isopi pietes cū aqua iam benedicta aspergit. et qualiter vice ad ianuam ecclesie veniēs peccatū supliminare cum baculo pastoralis dicit. Tollite por. prin. ve. etc. Diacon⁹ deintus respondet. Nuls est iste rex glorie Cui potifex. Domin⁹ fortis etc. Tercia vō vice referato ostio ingredit⁹ potifex ecclesiaz cum paucis ex ministris. clero et populo foris manēte dicit Pax huic domui. et dicit letanias. tēde in pavimento fiat crux de cinere et sabulo. vbi literis grecis et latinis totum scribit⁹ alphabetū et iterum alia aquam sanctificat cū sale et cinere et vino et altare consecrat. Tēde. xij. cruces in parietibus depictas crismate mungit. Sane quecumq; hic visibiliter fiunt deus p̄ inuisibiles virtutes in anima operat⁹. que veri dei templū est vbi fides facit fundamentum. spes erigit. caritas consumat. Pa em̄ ecclesia catholica ex viuis lapidib⁹ adunata dei templū est. quia multa templa vnū templū. quoz vnus est deus et vna fides. Domus igitur dedicanda est. anima sanctificanda. Et est notandum qd consecratio duo efficit. Nam ipsam ecclesiam materialē deo appropriat et nostram scz tam ecclesie quā fidelis anime desponsationē insinuat. domus namq; non consecrata ē sic puelula viro alicui destinata. non tñ dotata nec matrimoniali cōmertiō in vnione carnis vnita. Sed in consecratione dotatur et transte in propriam ihesu xpi sponsam. qm̄ sacrilegium ē p̄ adulterium vltēri⁹ violari. desinit em̄ lupanar esse demonū. vt patet in consecratōe illius templi quod antea pantxon vocabat⁹. Primo itaq; dicendum ē de aque bñdictione sup quo domin⁹ dicit. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua et spiritu sancto nō intrabit in regnū celoz. Aqua em̄ que lauādis corporibus idonea ē. tantam diuinitus virtutē accipere meruit qd sicut corpora lauat a sordib⁹. ita et animas mundat a peccatis. Manifestū quidē est qd hęc aqua cui⁹ asperione ecclesia consecrat⁹ baptismum significat. qz quodāmodo ipsa ecclesia baptizatur. Ipsa vero ecclesia illam vtiq; ecclesiam designat. que in ea continet⁹ scz fidelium multitudinē. Vñ etiā ecclesia vocat⁹ eo qd ecclesia cōtineat. cōtinēs videlicet p̄ cōtento. Querendū autē ē quare huic aque sal admisceat⁹. cum saluator noster de baptismo loquens nullaz d̄ sale

fecerit mentionem. nō em̄ dixit. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua salia. vñ sale mixta vñ aliquid bulusmodi. s̄ dixit. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua et spū sancto etc. Et idipsum d̄ oleo et crismate queri potest. S̄ notandum qd sal in diuino eloquio sepe p̄ sapiētia ponit⁹. iuxta illud. Sermo vester sit sale conditus. Et dominus inquit discipulis. Dabete sal in vobis et pacem inter vos. Itemq; Vos estis sal terre qd si sal in fatuatū fuerit in quo condiet⁹. Hinc etiā est qd scdm legē nulla hostia sine sale offerebat⁹. s̄ in omni sacrificio ponebat⁹. Ex quibus omnib⁹ conuincit⁹ qd sal p̄ sapientia ponit⁹. Est em̄ sapientia condimentū omnium virtutum. sicut sal omniū ciboz. Hinc est ergo qd nullus baptizatur priusq; sale citetur. etiam infantes. vt quod actu habere nō possūt. habeant saltem signacōne sacramenti nec sine sale benedicti aqua. De alterius aque benedictione in sequēti tractatu dicit⁹ Trina autē interi⁹ et exteri⁹ cum isopo ex aqua benedicta asperio trina baptizandi immersione significat et fit ppter tria. Primo ppter demonū expulsionem. Nam aqua benedicta p̄ sui virtute habet demones expellere. Vnde in exorcismo eius dicit⁹ vt fiat aqua exorcisata ad effugādā omnē inimici potestatem. et ipm̄ inimicum eradicare etc. Secundo ppter ipsius ecclesie purgationē et expiationē. omnia namq; hęc terrena ppter peccatū corrupta sunt et febrata. Hinc etiā ē qd in lege omnia pene mundabatur p̄ aquā. Tercio propter remouēdā omneq; maledictionē et introductā bñdictionē. terra em̄ ab inicio cum fructu suo maledictione accepit. eo qd ex eius fructu decepto facta fuit. Aqua em̄ nulli maledictōi subiicit⁹. Hinc ē qd domin⁹ piscem comedit. sed carnē nō legitur nominatim comēdasse nisi d̄ agno pascale. Et hoc ppter legis preceptum in exemplum. scz abstinerē aliquando a licitis. et aliquā eadē comedendi. Rursus asperio in circuitu facta signat qd dñs curā suorū habens mittit angelū suū in circuitu timentū se. Tria vō respōsoria q̄ interim deatantur ē hilaritas trium ordinum fidē suscipiētium. scz noe. daniel. et iob. Et quoniā ad hęc inuocationē gratia fidei spei et caritatis infundit⁹. Tercio ab pedē et ab mediū et ab ptem parietis superiorē aspergitur. de interiori etiā asperione iā dicitur. De virtute isopi in sequēti ti. dicitur. Triplex vō circuitus quem epus aspergēdo facit triplicē circuitum quem xps fecit ppter ecclesie sanctificatione designat. Primus fuit quo venit de celo in mundū. Scd⁹ quo de mundo descendit in limbū. Tercio quo de lumbo rebelēs et resurgēs ascendit in celū. Triplex quoq; circuitus ostēdit qd eccl'a illa ab honore trinitatis dedicatur. Ostēdit etiā triplicē statum saluandoz de ecclesia. qui sunt virgines. continētes. et coniugati. quod etiam dispositio ipsius ecclesie materialis ostēdit. put sub ti. de ecclesia dictum est. Porro trina ad supliminare ostij percussio signat triplicem ius qd xpus habet in

ecclesia sua propter quod sibi debet apert. Est enim sua creacione. redēptione. et glorificatiōnis promissione. Nam pontifex xpm. v̄ga eius potestate figurat. Rursus per triplicem percussione ianue cum v̄ga pastorali predicatio euāgelica intelligitur. Quid enim est v̄ga pastorali nisi sermo diuinus iuxta illud isaie. Percuciet terram v̄ga id est sermone oris sui etc. Virga igitur ianuas percutere est aures audientium predicatiōnis voce pulsare. Aures enim porte sunt per quas ab corda audientium sancte predicatiōnis verba introducimur. Vñ ps. Qui exaltas me de portis mortis ut annunciem omnes laudes tuas in portis filie sion. Quid enim sunt porte filie sion nisi aures et auditus fidelium. Tercio triplex cum v̄ga percussio et ianuarum apertio significat quod per predicatiōnem pastorum infideles venient ad fidei consensum. Per illam enim porte iusticie aperuntur. et illas ingressi si fidem confitentur. Vnde ps. Aperte mihi portas iusticie. et ingressus in eas confitebor dño. Dec porte domini iusti intrabunt per eas. Percutit igitur episcopus in supliminari. s. rōnis dicens. Supple o vos principes id est demones. seu peccati homines. tollite id est auferte. portas. id est ignoranciam vestras. id est a cordibus vestris. Interrogatio v̄o dyaconi inclusi respondentis in persona populi. Quis est iste rex glorie. est ignorancia populi nescientis quis est qui debet intrare. Apertio ostij euacuatio est peccati. Recte ergo episcopus ter percutit. quia numerus iste notissimus et sacratissimus est. et in omni benedictione episcopus ter ianuas percutere debet quia sine inuocatione trinitatis nullum fit in ecclesia sacramentum. Trina v̄o proclamatio. tollite por. etc. significat triplicem xpi potestatem. videlicet quam habent in celo in mūdo et in inferno. Vnde in ymno ascensionis dicitur. Ut trina rex machina celestium terrestrium et infernorum condita flectat genu iam subdita. Consequenter ostio apertio intrat episcopus. ad notandum quod si debite v̄tat officio suo. nil ei resistere potest. iuxta illud. Domine quis resistit potestati tuo. Ingrebitur autem cum duobus vel tribus ut in ore duorum vel trium testium stet omne consecratiōis verbum. Vel quia paucis presentibus dominus se transfigurans per ecclesia orauit. Et ingrediens dicit. Pax huic domui et omnibus habitantibus in ea. quod christus mundum ingrediens pacem inter deum et hominem fecit. Venit enim ut nos deo patri reconciliaret. Post hoc dum dicitur letania perstratus orat per sanctificatione domus. Nam et xps humiliatus ante passionem pro discipulis et credituris omnibus orabat dicens. Pat sanctifica eos in nomine tuo. Postquam vero surrexit orat sine salutatio. quoniam non dicit. dominus vobiscum. cum ecclesia nondum sit quasi baptizata. qui cathecumini tantum sunt non sunt digni ut eis fiat applausus. cum nondum sint sanctificati est tamen per eis orandum. Clerus clamans et letania dicens apostolos reperit qui pro ecclesie et animarum sanctificatione ad deum iter celebrabat

In pavimento ecclesie scribitur alphetus hoc modo. Est enim crux de cinere et sabulo ex transuerso ecclesie super quam crucem pulueris scribitur alphetum in modum crucis. literis grecis et latinis non autem hebraicis. quia iudei recesserunt a fide et scribitur cum baculo pastorali. Sane alphetus super cruce scriptum tria reperit. Primo quidem scriptura ex grecis et latinis literis in modum crucis facta reperit coniunctionem seu unionem in fidem vtriusque populi iudei videlicet et gentiles per crucem christi facta. iuxta illud. Jacob cecellatis manibus filiis benedixit. Ipsa vero crux siue versus ex transuerso ecclesie ductus. videlicet versus a sinistro angulo orientis in dextram occidentis et alter a dextero orientis in sinistro occidentis significat quod populus ille qui prius erat dexter factus est sinister. et qui erat in capite factus est in cauda. et econuerso. et hoc propter crucis virtutes. Christus enim ab oriente transiens reliquit iudeos in sinistra. quia infideles. et venit ad gentes qui bus licet in occidente fuissent. dat esse in dextra et tantes a gentibus in dextra orientis positus visitabit iudeos in sinistro angulo occidentis quos constat deteriores esse quam prius inuenerit gentiles. Ite autem in obliquum et in modum crucis. et non in directum hęc literę scribuntur. quia ad hanc sanctam intelligentiam pertingere non valet qui crucis misterium non recipit. et christi procedendo passionem non se credit esse saluandum. In malivolam animam non introibit sapientia. et ubi christus fundamētum non est superedificari non potest. Secundo scriptum alpheti representat paginam vtriusque testamenti quod per cruce christi adimpletum est. In passione namque eius velut templi scissum est. quod tunc scripture aperte sunt. et reuelata sunt facta sanctorum. Vnde ipse moriens dixit. Consummatum est. In his quidem paucis literis omnis scientia continetur. et tunc crux ex transuerso ducit. quod vnum testamentum in alio continetur. rota enim erat in rota. Tercio reperit articulos fidei. Ecclesie enim pavementum est nostre fidei fundamentum. Elementa ibi scripta sunt fidei articuli quibus fides ac neophiti in vtroque populo in ecclesia erudiuntur. qui se debent puluere et cinere reputare iuxta illud quod dixit abraham gen. xvij. Loquar ad dñm meum cum sim puluis et cinis. Scriptura ergo alpheti in pavimento est simplex doctrina fidei in corde humano. Sabuca seu baculus quo alphetum scribitur monstrat apostolorum doctrinam vel doctorum ministerium quo facta est conuersio gentium. et proficienda iudeorum. Consequenter episcopus ab altare accedens incipit stans. deus in adiutorium meum intende. quod tunc tantum incipit quod est in hoc officio principale. Et dicitur versus. gloria patri etc. quia hęc benedictio fit ab exhibendam gloriam trinitati. non tamen dicitur alleluia post in sequenti dicitur. et consecrat altare. In qua quidem consecratione alia aqua benedicitur post in sequenti dicitur. ex qua postquam altare sepius aspersum fuerit aspergitur etiam ter

inferius tota ecclesia sicut prius abſq; aliq; dif-
ferentia maiorum lapidum vel minorum quomiaz
apud deum non est acceptio personarum. Itēo inte-
rius ad notandum qz exterior ablutio sine inte-
riori nil pdest. Itēo ter quoniam vt pmissus est
asperſio illa significat asperſionē z mundationē
baptismi qui dat beneficō trinitatis iuxta illud
Itē docete omnes gentes baptizantes eos in no-
p. et fi. et. s. s. quia em ecclesia non potest in aq;
immergi sicut immergitur baptizandus. itēo ter
aspergit aqua qsi loco trine immersionis. Sur-
sus aspergit pcedendo ab oriente in occidentem
et per medium semel in modum crucis. qz xp̄us
totam iudeam aut omnes gentes baptizari pre-
cepit in nomine trinitatis. Cui baptismo tribuit
efficaciaz in ministerio passionis incipiens a iu-
deis d quibus ortus est. z residuū aque ad ba-
sim altaris fundit. put in se. ti. dice. Quidam tñ
aliam aquā non benedicunt. sed cum prius bene-
dicta totū officiu implent. Interim autē cantat
chorus psalmū illum. Exurgat deus z diffi. mi-
e. zc. et illum. Qui habitat in adiutorio zc. In
quib9 sit mentio de ecclesia et eius consecratione
vt patz ibi. Qui habitare facit vni9 moris in do-
mo. Episcopus vō dicit. Domus mea dom9 ora-
tōis vocab. E. Quia ei9 officiu est facere vt ec-
clesia dom9 dei sit. non negociacionis. Sane cris-
mato altari. xij. cruces in parietibus ecclesie te-
pice crismant. Depingunt aut ipse cruces. Pri-
mo ppter demonum terrorem. vt scz demones
qui inde expulsi sunt vt tentes signū crucis ter-
reantur. z illic ingredi non psumat. Secdo ppter
triūphi ostensione. Cruces nanq; sunt vexilla
xp̄i z signa triūphi sui. Merito ergo vt oñdā
qz loc9 ille xp̄i domo subugatus est ibidē cru-
ces depinguntur. nā et apud imperiales magni-
ficentiā obseruat vt aliqua ciuitate sibi tradita
impiale vexillū in ea erigat. Et in hui9 figura-
tione dicitur gen. xxvii. qz iacob lapidē quē sup
posuerat capiti suo erexit in titulū. videlicz in ti-
tulū preconialē. memorialē. z triūphalem. Ter-
cio vt earum inspectores xp̄i passionē qua suā
ecclesiā consecrauit et passionis fidē ad memoriā
reducant. Vñ in canticis Bone me vt signaculū
sup brachium zc. Quoddecim vō lumina ante
cruces ipsas positas significat. xij. apostolos
qui per fidē crucifixi totū mundū illuminaue-
runt et quoq; doctrina tenebre fugate sunt. Vñ
dicit beatus bern. Tota pphcia vera est in fide
crucifixi. Et ap̄tus Nihil me iudicio scire inter-
ros nisi ih̄esum xp̄m z hūc crucifixū. Cruces igi-
gitur p quatuor ecclesie parietes illuminantur z
crismate inunguntur qm̄ apostoli crucis misse-
rium p̄dicantes. fide passionis xp̄i q̄tuor mundi
climata illuminauerunt ab cognitiōem. in fiam
mauerunt ab amorē. vixerunt ab conscientie ni-
tores qd per oleum. et ab tōne fame odorē. qd p
balsamū designat. Ab hac post crismationē alta-
ris ip̄m altare z ecclesia omanē lampades accē-
dunt. dicit missa in qua pontifex alijs vestib9 v

tit qz fuerit in asperſione vsus. put in se. ti. dic e-
tur. Postremo notādū ē qz ecclesia dicit in san-
guine alicui9 consecrari. Vñ secundu pelagiū z
nicolaum papā in martirio ap̄oz petri et pauli
ecclesia romana consecrata est. Consecratur itaq;
ecclesia vt pmissum est et altare put in ti. se. et
cimiteriuz ac alia put sub ti. de. secreta. dicitur
Et quāq; legat in veteri testamēto templū ter-
fuisse consecratū. Primo in septembri. Secdo in
marcio sub dario. Tercio in decembri sub iuda
machabeo. Ecclesia tamen semel consecrata nō ē
iteq; reconsecranda nisi fuerit execrata. qd con-
tingit. Primo si fuerit combusta. ita vt parietes
oēs vel eoz maior ps fuerit destructa leuit.
c. xiiij. ppe finem. Si enim solummodo rectum
vel aliq; eius ps parietibus integris manentib9
vel saltē in modica parte destructis obusta fue-
rit reconsecranda non est. Secundo si tota eccle-
sia aut eius maior ps simul fundit9 corruerit. z
ex toto siue ex eisdem. siue ex alijs fuerit lapidi-
b9 repata. Consecratio etenim ecclesie maxime
in exteriori vnctione. z in lapidum vnctione z
disposicione consistit. Si vero non simul sed suc-
cessiue pietes omnes ruerint z reparati fuerint
eadem censetur ecclesia. Itēoq; non reconse-
cranda. s; dumtaxat cum aqua exorcizata z misse so-
lemnitate est reconcilianda. quāq; eam consecran-
dam quibā scripserint sapientes. Tercō reconse-
crāda ē ecclesia si dubium sit vtz aliquādo fue-
rit consecrata. eo qz sup hoc nulla sculptura nul-
lusq; etiam vnicus testis de visu vel etiam d au-
ditu qui vt quidā dicūt sufficeret extat. Altare
quoq; semel consecratū reconsecrandū nō ē. nisi il-
lub execrari contingat. qd fit primo si mēsa. i. su-
prior tabula in qua fit principaliter consecratō mo-
ta vñ i sui forma mutata. vñ enormiter puta vñ
tra medietates fracta sit. Enormitas tñ hui9 iu-
re valet ad epi arbitrium referri. Itēoq; maxi-
mē ē si tota altaris structura mota z repata fue-
rit. ecclesia tamē ppter altaris vñ structure mo-
cionem vel fractionē reconsecrāda nō est. quia
alia ē altaris consecratio. et alia ecclesie sic econ-
uerso. Si ecclesia totaliter destructa altare non
lebitur. ecclesia ip̄a reparata solū. et non altare
reconsecratur. quamuis tūc decens sit illud aqua
exorcizata lauari. consecrato tamē maiori alta-
ri nihilominus alia minora altaria ecclesie con-
secranda sunt. quāuis quidā dixerunt sufficere
in illius consecratione alia digito demonstrari.
Si vō altare modicā exteri9 paciatur lesionem.
nō ob hoc ē reconsecrandū. Secundo reconse-
cratur altare si altaris sigillū id est paruus lapis
cū quō sepulchrū siue foramen in quo reliquie
reconduntur claudit seu sigillatur. motū aut fra-
ctū sit. z fit foramē ip̄m quāq; in summitate stipi-
tis. z tunc quāq; aliud sigillū non apponitur sed
principalis mensa supposita loco sigilli habetur
quādoq; vero fit in pte posteriori. et quādoq;
in anteriori in quo etiam foramine in testimoniū
consecrationis caute includi solēt. Itē consecratis

episcopi continentis nomen eius et aliorum episcoporum in consecratione presencium et in cuius sancti honore consecrat altare et etiam ipsa ecclesia quando simul consecrat verumque annu quoque et diem consecrationis. Tercio reconsecrat altare si iunctura qua sigillum foraminis vel etiam qua mensa stipiti vel aliud sigillum qua mensa ipsa non est absterget mota vel aliquis ex lapidibus ipsius iuncture seu stipitis mensa vel sigillum tangens motus vel fractus sit. In conjunctione etiam sigilli et foraminis atque mensae et stipitis seu structure inferioris precipue consecratio intelligitur. Quarto reconsecrat altare si ei vel iuncturae mensae et structure inferioris tantum fiat augmentum quod pristinam formam amittat quoniam forma est esse rei. propter modicum tamen additamentum non excreat sed tunc sacrum trahit ad se non sacrum dum tamen consecratio mensae et structure inferioris non multum immutetur. Quinto altare sicut et ecclesia propter dubium reconsecrat. Sexto altare viaticum si lapis de ligno in quo insertus est qui quodammodo sigillum representat remoueat et in eodem vel in alio ligno iterum reponat nonnulli reconsecrandum alij vero solummodo reconciliandum autumat quibus autem illud sepe iussu episcopi de loco ad locum transferatur et per viam portetur. propter quod portatile seu viaticum appellatur non tamen ob hoc reconsecrat aut reconciliat. Quid si calix consecratus deauratur nunquid est reconsecrandus et videtur quod sic quoniam novus calix esse videtur novum enim opus videtur facere qui pristinam operis faciem immutat et reficit qui rei iam facte remedium facit. Siqui tamen consecratio in superficie consistit et hinc est quod ecclesie muris de cruce consecrandam esse dixi. contrarium tamen verum est quod nec propter murorum dealbationem aut picturam vel propter modicum additamentum ecclesia reconsecranda est ut iam dixi cum enim propter hoc forma ecclesie non mutetur. Item calix manet quare reconsecrandus non est sicut et ecclesia reparata quoniam eadem manet reconsecranda non esse premissum est. Si vero forma prior immutaretur secus esset quoniam forma datur esse rei ut dixi honestum tamen est quod propter polluturam manuum contactum tunc propter prophane materie appositionem calix aqua exorcizata lauetur priusquam ibi sacrosanctum corpus et sanguis domini immoletur. Premissis de consecratione aliqua de reconciliatione dicamus. Circa quod notandum est quod templum spirituale quod est homo quandoque pollutus. Unde in leuitico xiiij. vir qui fluxum sanguinis patitur immundus erit et item in muliere fluxum sanguinis menstrui vel alterius patiente ut ibidem in c. xv. et ideo ibi pollutus ecclesia ingredi prohibetur donec aqua lauetur et purificaretur et numeri xliij. e. qui cadaver mortui tetigerit immundus est unde aspergatur aqua et sic mundabitur. Et prolixius. Asperges me domine prope et mundabor. materiale etiam templum quod est ecclesia test ante papa greg. pollutum et leui. c. xv. unde prolixius. polluerunt templum

sanctum tuum et hoc similiter habet aqua lauat et reconciliatur. Et enim reconciliatio cum missae celebratione et aquae cum vino sale et cinere solenniter benedictione asperzione. Mempe per salem discretio per aquam populus per vinum diuinitas per cinerem passionis christi memoria per vinum aquae immixtum vinum deitatis et humanitatis significatur. Nec ergo simul ponuntur ad notandum quod prolixius discreta memoria passionis christi mundatus christo adunatus fit etiam per episcopum tantum si sit ecclesia consecrata et quoniam ipse alteri coepiscopo possit simul totum seque aquae benedictionem et reconciliationem vel solum aquae benedictionem vel etiam tantum reconciliationem aqua prius per ipsum benedicta committere simplici tamen sacerdoti neutrum committere valet nisi forte hoc ex privilegio sibi optat speciali. Si vero ecclesia consecrata non sit debet statim secundum constitutiones greg. ix. aqua exorcizata lauari qua locutione quibus fieri posse astruit iussu tamen episcopi per simplices sacerdotes cui fieri habeat cum aqua exorcizata quae fieri potest per quemlibet sacerdotem. Nonnulli vero eximie auctoritatis perit scripserunt quod et tunc est hoc dumtaxat per episcopum fieri nec per sacerdotem posse committi nam canones aquam exorcizataz vocant aquam cum vino et cinere solenniter benedictam quod quidem verum est de ecclesia non consecrata ad consecrandum tamen deo dedicata secus enim est in simplici oratorio quod nec sacer nec religiosus locus est. videtur quod unusquisque pro velle ubi placet ordinar saltem ad orandum licet forte non sine diocesani licentia ad celebrandum et pro velle ad alium usum deputat locum ipsum. Est autem ecclesia reconcilianda in premissis canone. Item propter ad ulterius ibi commissum et propter fornicationem et generaliter cuiuscumque semine. scilicet maris et femine clerici vel laici heretici vel pagani naturaliter siue innaturaliter studiose et peccandi libidine ibi emisso fuerit polluta etiam si vir ibi uxorem cognoscat quoniam licet talis concubitus animalis legitimus et ocellus non tamen quod libet tempe siue loco quantum multi in hoc orarium sentiant sapientes. Secus autem esse dicimus si quis forte ibi in somnis polluat. Nam tunc animus magis pertulisse quam fecisse dolendum est et etiam in cuiuscumque bruti animalis semine ibi emisso cum ratione careat neque peccet. Reconciliat etiam propter homicidium siue cum sanguinis effusione siue sine quocumque modo studiose commissum et etiam circa homicidium propter quolibet violentam et iniuriam humani sanguinis effusionem siue ex vulnere siue ab aliquo vulnere ex naso vel ore. Nam in veteri testamento leuit. xiiij. et xv. e. prohibitum fuit sanguinem in templum fundi et semen emitti et talia agentem et patientem illud ingredi. Si autem ab aliquo violentia vel iniuria ex naso vel ore vel ex aures vel iniunctio aut etiam ex emprodis vel menstruo vel aliter naturaliter in ecclesia fluxerit aut forte ludo vel casu fortuito elicitur aut si quodcumque animal ibi occiderit vel quis subito per se ibi morietur

aut lapide vel ligno cadere aut fulgure occidit
 propter hoc quidem et similia non reconciliatur
 nec etiam si aibi vulneratus ad ecclesiam confugiens
 illic sanguinem multo effuso moritur. quoniam tunc
 non fuit homicidium in ecclesia perpetratum. Si vero
 e converso in ecclesia vulneratus extra moritur. vel
 etiam extra sanguis ex vulnere fluit secus. et etiam
 si intra ecclesiam ex vulnere sanguis minime flu-
 xisset. quoniam ictus vulnerum attenduntur. sed et si
 supra tectum ecclesie sanguis effunditur. aut se-
 mie humanum emittitur quia per hoc extra ecclesiam
 committitur non reconciliatur. Ceterum si furtum
 aut rapina in ecclesia committitur de consuetudine
 que i talibus attenditur reconciliatur. Itemque in quibus
 violentia absque sanguinis effusione ibi commissa
 fieri debere quidam affirmant. cum illa fornicatio
 ne equipetur in iure. vel si ad eam confugiens in
 de per violentiam extrahatur vel ibi effractio com-
 mittatur. vel etiam si preter sanguinis effusionem
 rixa tumultuose agatur. vel si quis fracto osse
 vel liuore securo absque sanguine ibi grauius ver-
 beretur vel ad mortem. vel ad mutilationem ibi pre-
 sentialiter damnatus inde extrahatur. vel ad lo-
 cum executionis ducatur. Sed etiam casus isti non sine
 in iure expressi necesse non est ecclesiam per episcopum solen-
 niter reconciliari. honestum tamen fore putamus
 per sacerdotem cum aqua exorcizata episcopi iussu
 lauari. Itemque dicendum videtur si ecclesia diu abs-
 que tecto et iamnis plena forte letamine alijsque
 spurcicijs animalibus et naturalibus hominum versus quasi
 diuersorum locorum passim patuerit. nec esset forte
 maius eam in tali casu solenniter per episcopum recon-
 ciliari. Si autem aliquis extra ecclesiam occisus mor-
 tuus infra ecclesiam inferretur. occisus vero vel alius mor-
 tuus fore non credens corpori adhuc calido pla-
 gam infligit ex quo sanguis fluit reconcilandus
 est tunc propter horrorem et abominationem. tunc propter
 violentiam et peccandi voluntatem. quantumvis enim
 homo mortuus non sit homo. humanus tamen san-
 guis eius per violentiam ibi effusus. Nam et ipsi ca-
 daueri violentia horrorem et iniuria irrogantur.
 Secus autem est si naturaliter mortuus in corpore obse-
 quium et honorem in ecclesia demeretur vel eius sceretur
 tur ut forte per se ibi et pres alijs sepeliatur. Recon-
 ciliatur etiam ecclesia in qua infidelis vel etiam pub-
 lica excoicatus sepultus est et tunc parietes sunt
 abradendi. Sane in premissis casibus in quibus eccle-
 sia reconciliatur requiritur ut factum indubie recon-
 ciliacione publicum saltem per famam existat. scanda-
 lum enim et horrorem atque abominacionem de turpitu-
 dine et peccato atque violentia in sacro loco siue
 in ecclesia commissa. vbi delictorum venia postulatur
 vbi esse debet tutela refugij. vbi promouatur saluta-
 ris hostia per peccatis leuiti. xliij. e. vbi etiam confu-
 gientes saluatur et deo laudes exoluuntur recon-
 ciliacione indubie. et etiam propositum et voluntas
 mortaliter ibi peccantis. Si vero occultum sit. re-
 conciliari necesse non est. quoniam ecclesia cuius
 sancta sit eo inquinari non potest primo ipsius loci
 sanctitas infamiam loci atolet. quous in hoc quidam

ostentari sentiant ut saltem occulte. ita ut delinquen-
 tes non probantur sit reconcilianda. sit tamen re-
 conciliatio ad exemplum et terrorem ut videlicet vi-
 dentes ecclesiam que nullo peccauit propter pec-
 catum alterius lauari et purificari existiment
 quantum propter suorum delictorum expiationem sit la-
 uandum. Cimiterium quoque in quo pagani vel
 excoicatus sepultus est reconciliandum est. ossi-
 bus tamen sepulchris si ab ossibus fidelium discerni potue-
 rint inde prius excoicatis reconciliatur. Etiam in pre-
 missis casibus in quibus ecclesia reconciliatur. cimi-
 terium enim eiusdem privilegij quibus et ecclesia gau-
 det. put sub tunc de vnctionibus dicitur. Nam ex-
 quo benedictum est sacerdos locus est. et reconciliatur
 per episcopum sicut ecclesia per asperisionem aque solen-
 niter cum vino et cinere benedicta. Illud autem
 notandum est quod in quacumque parte ecclesie vel ci-
 miterij violentia seu pollutio committatur verum
 quod et etiam quilibet ipsorum partes propter conexitatem
 violente intelliguntur hoc tunc in parte correctum
 est per dominum bonifacium de con. c. j. in. vj. li. Et si
 enim consecrationes ecclesie altaris et cimiterij sint
 diuerse. omnium tamen vna et eadem est emunitas
 que non est ad alterum eorum tantum vel ad alterum
 angulum restringenda. quod verum est si ecclesia et
 cimiterium sunt coniuncta. Si enim vnus a reliquo
 distet. tunc potest vnus sine reliquo violari. Si
 igitur altero eorum violato seu polluto etiam aliud
 violatum et pollutum est pari ratione. Altero
 tamen eorum reconciliato verumque intelligitur recon-
 ciliatum. quoniam nihil tam naturale est quam vnus
 quodque eo genere dissolui quo ligatum est et par
 est ius ligandi atque soluendi. et sic violato vel
 polluto cimiterio sufficit ecclesiam reconciliari
 Nonnulli tamen simpliciter asserunt per vnus vio-
 lationem nequaquam alterum violari. et persequens
 quodlibet eorum debere specialiter reconciliari. qui-
 bus tamen pontificalis libri obuiat auctoritas
 in quo specialis forma reconciliacionis cimiterij
 non habetur. Denique si ecclesia vel cimiterium aut
 aliud quodcumque per episcopum excoicatum consecratur
 seu benedicitur. talia reconciliacione non egent
 quoniam sacramenta a talibus in forma ecclesie col-
 lata vera quibus sunt ut dicitur in proximo quar-
 te partis. Verum cum sicut premissum est excoicatum
 fuerit cimiterium et ecclesiam appareret. multo qui-
 dem magis exteriora sacramenta et benedictiones
 que per manus et os excoicati transeunt. et perfici-
 untur quantum ad eorum merita pertinet contaminari et
 coram deo fetere videntur. ideo honestum est quod re-
 conciliantur priusquam fideles talibus sacris vti
 tur put sacrum canonum lectum edocet euidetur. Ait
 enim dominus per prophetam. Malebicaque sunt. ictibus vestris

De altaris consecratione.

Non solum ecclesia. verum etiam altare
 consecratur. et hoc propter tria. Primo
 ad sacramentum deo ibi offerendum. Gen-
 vij. Edificauit noe altare domino et tol-
 lens de cunctis uacribus et pecoribus mundis